

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Instructional Leadership Development Model for Secondary School English
Teachers in The Norhteast

ณัฐพล วรรณศรี¹ ไชยา ภาวะบุตร² และวัฒนา สุวรรณไทรย์³

Nattapol Wannasri¹, Chaiya Pawabutra², and Wattana Suwannatrai³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์/สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต/สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อีเมล: artenkku@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised)

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 เมษายน 2564

17 พฤษภาคม 2564

19 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) ติดตาม และ ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 381 คน ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ การพัฒนา การศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้น มัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อนำมาร่างรูปแบบ ตรวจสอบร่างรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ การสร้างและยืนยันรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 การติดตามและ ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนา โดยทดลองใช้กับครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน ทั้งหมด 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการเรียนรู้ ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ การใช้

สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและการประเมินผล ดำเนินการในระยะเวลา 2 วัน โดยใช้คู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 หน่วย ประกอบการปฏิบัติจริง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาที่ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำทางวิชาการหลังเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบเพิ่มขึ้น โดยค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเท่ากับ 0.7625 หรือคิดเป็นร้อยละ 76.25

4. การนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purpose of research to 1) study the Instructional leadership components of secondary English language teachers. Northeast 2) to create and develop a model for academic leadership development for secondary English language teachers. And 3) to monitor and evaluate the effectiveness of the Instructional leadership development model of teachers of secondary education in English. Northeast According to the developed pattern this research is four-stage research and development: Phase 1 Composition study consists of document analysis and related research. Expert interview And survey research The sample groups were Secondary English teachers In the Northeast, 381 people used a 5-level estimation scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation Phase 2. A Study of the Academic Leadership Development Model for Secondary English Language Teachers Northeast From interviews with 9 experts to draw up the pattern. Check the pattern sketch using an expert. Model Creation and Confirmation by Specialist Phase III Monitoring and Evaluation of Model Effectiveness. The experiment was conducted with a teacher who teaches English in a secondary school. Under the Office of the Secondary Educational Service Area 22, a total of 30 persons were analyzed by means of average. And standard deviation.

The research results were found that

1. The Academic Leadership component of secondary school English teachers has five components: vision and learning goals English teacher skills Use of educational media and technology Professional Development of Teachers of English Language and Morality and Ethics of English Teachers.

2. Model for the Academic Leadership Development of Secondary English Language Teachers the Northeast consists of principles, objectives, content, development process. And measurement and evaluation this is done over a 2 day period using the Academic Leadership Development Manual. For teachers of high school English Northeast, amount 5 units for the actual practice and exchange knowledge

3. Results of Using the Academic Leadership Development Model of Secondary English Language Teachers Northeast Secondary English language teachers who participated in the research had higher academic leadership after participating in the experiment. The effectiveness index of academic leadership development for teachers of English at the secondary level. The northeastern region is equal to 0.7625 or 76.25 percent.

4. Applying the knowledge and experience gained to develop oneself and develop the work of teachers of English at the secondary school level under the Office of Educational Service Area Overall at the highest level.

Keywords: Leadership, Instructional Leadership, English Language Teachers

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า พัฒนาเด็กวัยเรียน และวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงานโดยการปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย เน้นพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรมศาสตร์ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านศิลปะ และด้านภาษาต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) เพื่อเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงและการเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน สถานศึกษาที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและเป็นสมาชิกกลุ่มแม่น้ำโขงดำเนินการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และนักเรียนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรในสายอาชีพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ รวมกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงจำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ม.ป.ป.)

ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2561 พบว่า ภาพรวมผลการทดสอบโอเน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกวิชาคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่ง เมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2560 มีภาษาไทยเพียงวิชาเดียวที่มีคะแนนเฉลี่ยถึงครึ่ง โดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คะแนนเฉลี่ย 31.21 คะแนน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คะแนนเฉลี่ย 30.14 คะแนนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยภาษาอังกฤษ 28.31 คะแนน เห็นได้ว่าคุณภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น เนื่องจากสาเหตุจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลัก คือ “ครู” ซึ่งทำหน้าที่ในการสอน จึงกล่าวได้ว่า ครูเป็นความหวังสูงสุดในการสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและถือว่าเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจมากที่สุดจากผู้ปกครองและประชาชนในการให้การศึกษาอบรมแก่บุตรหลานของเขา ครูจึงต้องเป็นบุคคลที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองประชาชนได้ โดยที่ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับศาสตร์การสอน ศาสตร์ของการเรียนรู้ และศาสตร์ของสาขาอื่น ๆ (ธีระ รุญเจริญ, 2553) ทั้งนี้การที่ครูจะเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ได้นั้น ครูจะต้องร่วมกันคิด ค้นหารูปแบบใหม่ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และร่วมมือกันปฏิบัติการสอนภายใต้รูปแบบใหม่ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550) มี ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้เทคนิควิธีการ ที่จะพัฒนาการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ (โกศิษฏ์ เพลรินทร์, 2552)

ภาวะผู้นำครู เป็นตัวชี้วัดหนึ่งในสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้ครูผู้สอนทุกคนมีภาวะผู้นำครู ซึ่งสมรรถนะประจำสายงานนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนโดยตรงในการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู โดยมีวิสัยทัศน์พัฒนาตนเอง เชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถพัฒนาเป็นครูผู้นำพัฒนาเพื่อนครู การเป็นแบบอย่างทางการสอนโดยใช้วิธีสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีม และมีเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกัน และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยเป็นผู้นำเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้ได้รับการยอมรับ (อาภารัตน์ ราชพัฒน์, 2554) ภาวะผู้นำครูจะส่งผลให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนทั้งในด้านวัฒนธรรมการทำงาน และคุณภาพของผู้เรียน (Lieberman & Miller) การพัฒนาภาวะผู้นำครู ให้สามารถนำทักษะ ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (รัชฎาพร พิมพิชัย, 2556 และวิศิษฏ์ มุ่งนากลาง, 2556) ทั้งนี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของครูจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีของนักเรียนตามมา เพราะครูจะมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โรงเรียน และอื่น ๆ มีการบริหารหลักสูตรและการสอน มีการพัฒนาวิชาชีพ และมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งสิ่งแวดลอมที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรม อารมณ์ และจนกระทั่งให้นักเรียนมีสมาธิกับการเรียนมาก

ด้วยความสำคัญข้างต้นการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนจะส่งผลให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น และยังส่งผลให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียน จึงได้

ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจะได้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีประสิทธิผล สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาภาวะผู้นำของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อติดตามและประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งขอบเขตด้านเนื้อหา มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ ได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการเรียนรู้ 2) ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ 3) การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา 4) การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และ 5) คุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ
2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ และ 5) การวัดและการประเมินผล

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งการดำเนินการวิจัย เป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การร่างองค์ประกอบและวิธีการพัฒนา

ระยะที่ 2 ยืนยันองค์ประกอบ โดยการตรวจสอบความเหมาะสมโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน และศึกษาความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 126 คน

ระยะที่ 3 การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนา ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา และวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในระยะที่ 1 มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) ทำการยืนยันรูปแบบ โดยการตรวจสอบความเหมาะสมโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 4 ผลการทดลองใช้รูปแบบ ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ทดลองใช้รูปแบบ โดยนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทดลองใช้กับครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน และ 2) ติดตามผลการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ หลังจากการอบรม 1 เดือน โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบแบบสอบถามแบบสอบถามติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา และการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

ผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผล ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาต้องมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีส่วนร่วมในการวางแผน สามารถกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรค เพื่อกำหนดเป้าหมาย และการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อกำหนดวิธีการดำเนินการของงานในวิชาอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 2 ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ครูต้องมีความสามารถจัดทำสาระหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมมีความรู้ด้านหลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัดในการจัดกิจกรรมให้ตรงกับโครงสร้างหลักสูตรเตรียมแผนการสอน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียนประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนามีความรู้ในเนื้อหา รวมทั้งทักษะการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างแม่นยำมีความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารและเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน และเพื่อนร่วมงาน มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และประสานงานกับองค์การ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ความรู้ความสามารถของครูเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สามารถเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม ตลอดจนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ และใช้สื่อที่พัฒนาขึ้นเอง ใช้สื่อที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงกับประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดเชื่อมโยงมีทักษะในการจัดหา และใช้สื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศในการบริหารจัดการชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนสามารถสร้างสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอน ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ และเลือกใช้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษได้รับการพัฒนา เข้ารับฝึกอบรม ปรับปรุงตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่วิชาชีพ โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นำแนวความคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศิษย์ ใช้อองค์ความรู้ที่หลากหลายมาปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนร่วมวิชาชีพได้พัฒนาตนเอง ศึกษาค้นคว้า วิจัย และใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างครูอยู่เสมอ (PLC) มีการพัฒนาตนเองในทักษะต่าง ๆ โดยช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 5 คุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษต้องสามารถสร้างผลงานทางวิชาการของตนเอง และนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และการเรียนการสอน ปฏิบัติตามหลักธรรมศาสนาที่ตนนับถือ และเป็นแบบอย่างที่ดี ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์อย่างเสมอภาคและเต็มกำลังความสามารถของตน พุ่มพเสียดและอุทิศตนในการปฏิบัติงาน และวางตนได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 หลักการ ได้แก่ แนวคิดที่ใช้เป็นหลักในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยึดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และเป็นรูปแบบที่ใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม

2.2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และเจตคติที่ดีในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ นำความรู้และทักษะด้านภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

2.3 เนื้อหา ได้แก่ สารที่เป็นองค์ความรู้ของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ มี 5 หน่วย ดังนี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการเรียนรู้

2) ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ 3) การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา 4) การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และ 5) คุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

2.4 กระบวนการพัฒนา ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกปฏิบัติการ และ 3) การติดตามและประเมินผล

2.5 การวัดและการประเมินผล ได้แก่ วิธีการวัดผลเพื่อประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในกระบวนการพัฒนา และตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตรวจสอบได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ คู่มือรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูวัดถูประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ การวัดและประเมินผล หลักการของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ

3.2 ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการเรียนรู้ ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ คุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และการใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ตามลำดับ

3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาที่ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำทางวิชาการหลังเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบมีคะแนนรวมก่อนอบรม เท่ากับ 624 คะแนน และมีคะแนนรวมหลังอบรม เท่ากับ 835 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนการอบรมกับหลังการอบรมคะแนนเพิ่มขึ้นหลังการอบรม เท่ากับ 211 คะแนน โดยค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเท่ากับ 0.7625 หรือคิดเป็นร้อยละ 76.25

ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาต่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจ รองลงมาคือ ด้านวิทยากร ด้านการนำความรู้ไปใช้ และด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร ตามลำดับ

4. การติดตาม และประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังนี้

การนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง และพัฒนางานหลังการอบรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ

พบว่า ผู้ผ่านการอบรมได้นำเอาความรู้ และทักษะที่ได้รับ ไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกรพัฒนาตนเอง พัฒนางานได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการเรียนรู้ เป็นการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกันของผู้มีส่วนร่วมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลถึงการร่วมมือ ร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สู่เป้าหมายเดียวกันจนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การกำหนดกิจกรรม การวางแผนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Hopkins (1997) ผู้นำทางวิชาการจะมีความสามารถและแสดงออกอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่ทรงคุณค่าและมีวิสัยทัศน์ (Values and Vision) ที่เกี่ยวเนื่องกับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อีกทั้งยังมีความสามารถในการเชื่อมโยงหลักการ พฤติกรรมและโครงสร้างที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมและดำรงไว้อย่างทรงคุณค่าและวิสัยทัศน์นั้นไว้ได้ สอดคล้องกับ Bossert (1998) ที่กล่าวว่าในฐานะผู้นำทางวิชาการควรต้องเน้นเป้าหมายและการผลิต ซึ่งการตั้งเป้าหมายถือว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิผลในการเพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ Locke and Latham (1990) กล่าวว่า เป้าหมายช่วยเพิ่มความสนใจที่จะให้ทำงานและยังช่วยให้ขยายผลไปสู่กิจกรรมที่มีเป้าหมายลักษณะเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จและเพิ่มการพัฒนากลยุทธ์เพื่อไปสู่เป้าหมายให้ได้ และ Blasé & Blasé (1998) ได้กล่าวว่า การร่วมกันกำหนดเป้าหมายและสื่อสารเป้าหมายร่วมกัน จะช่วยทำให้มีโครงสร้างองค์การที่จะนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายสำคัญร่วมกัน เป้าหมายสำคัญร่วมทางวิชาการนี้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูในห้องเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมากขึ้น

1.2 ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นความสามารถของครูในการจัดทำสาระหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม ความรู้ด้านหลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัดในการจัดกิจกรรมให้ตรงกับโครงสร้างหลักสูตร การเตรียมแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน การประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาความรู้ในเนื้อหา ทักษะการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างแม่นยำ ความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารและเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐาน สองประการ คือ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) เพื่อตัดสินผลการเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2553) ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน และเน้น

ประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนเรียน ควรจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ประกอบด้วย 1) วางแผนการเรียนการสอน 2) ออกแบบการเรียนการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอน 5) รูปแบบการสอน ระบบการสอน 6) สื่อการสอน และ 7) การประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

1.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา คือความรู้ ความสามารถของครูเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม ตลอดจนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ และใช้สื่อที่พัฒนาขึ้นเองกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงกับประสบการณ์จริง ความสามารถสร้างสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Robbins (1996) ที่ว่าการจะเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นั้นจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง รวดเร็วและถูกต้อง ตลอดจนสามารถทำงานได้หลากหลาย และมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม และ Riedl (1998) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นกุญแจสำคัญในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการจัดการเรียนรู้ มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 2) การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ฮาร์ดแวร์ และเทคนิคต่าง ๆ 3) มีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี 4) มีเวลาเพียงพอในการฝึกประสบการณ์การใช้เทคโนโลยี และ 5) มีการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

1.4 การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของครู โดยการเข้ารับการพัฒนาโดยการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อปรับปรุงตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาการ เพิ่มพูนความรู้ให้แก่วิชาชีพ โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม นำแนวความคิดใหม่ ๆ ใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายมาปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนให้เพื่อนร่วมวิชาชีพได้พัฒนาตนเอง การศึกษาค้นคว้าวิจัย และใช้การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Jazzar and Algozzine (2007) กล่าวว่าในการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเพิ่มความสำเร็จให้กับนักเรียนนั้น ต้องมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน และ Supovitz and Poglinco (2001) พบว่าความมุ่งมั่นของครูต่อความเป็นครูมืออาชีพจะช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูเป็นไปอย่างเต็มความสามารถ

1.5 คุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ คือการปฏิบัติตนของครูให้เป็นไปตามหลักธรรมศาสนาที่ตนนับถือ และเป็นแบบอย่างที่ดี ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์อย่างเสมอภาคและเต็มกำลังความสามารถของตนด้วยความทุ่มเทเสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนไม่นำหรือคัดลอกผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของยนต์ ชุ่มจิต (2553) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับครู เพราะคุณธรรมจริยธรรมนั้นจะช่วยให้ครูนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องและนับถือจากบุคคลทั่วไป และครูมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ และสมาน อัครภูมิ (2557) กล่าวว่า คนที่

ควรได้รับการนับถือว่าเป็นผู้มีคุณธรรมนั้นต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในสิ่งที่ตนเองจะทำว่าจะส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไรในการกระทำของตน พิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถ่องแท้และตรวจสอบการนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปใช้ จะไตร่ตรองถึงหลักปฏิบัติจนแน่ใจว่าไม่คลาดเคลื่อนพร้อมจะรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะที่แตกต่างและจะทำตามผลสรุปที่ได้จากการพิจารณา

2. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและการประเมินผล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา 2) ยืนยันองค์ประกอบ โดยตรวจสอบความเหมาะสมโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน 3) ศึกษาความต้องการการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา โดยการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

ระยะที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบการพัฒนา เป็นการกำหนดกรอบรูปแบบการพัฒนา และยืนยันรูปแบบโดยการตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบ โดยนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทดลองใช้กับครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แบ่งออกเป็น 3 ขนาด จำนวนทั้งสิ้น 30 คน และมีการติดตามผลการพัฒนา หลังการอบรม 1 เดือน ประกอบด้วย

1) โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และหลังการเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวเองได้ดีมากขึ้น กล่าวสื่อสารกับนักเรียนได้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ทั้งการเรียนการสอน และการทำงาน สนับสนุนการเรียนการสอนต่าง ๆ มีการสร้างเครือข่ายทางการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูผู้เข้ารับการอบรมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และหลังการเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความสามารถทางด้านทักษะต่าง ๆ ของการสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้น ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ส่งผลให้ครูมีการถ่ายทอดสู่นักเรียนได้ดีขึ้น มีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

3) โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาอยู่ในระดับมาก และหลังการเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความมั่นใจมากขึ้น ในการมีส่วนร่วมตามกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน มีทักษะต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียน

การสอน สามารถกระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น โดยครูมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และเสนอแนะ ควรให้มีการดำเนินการติดตามการพัฒนาตนเองของผู้เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง และยาวนาน

หลังการทดลองใช้ พบว่า คะแนนรวมก่อนอบรม เท่ากับ 624 คะแนน และมีคะแนนรวมหลัง อบรม เท่ากับ 835 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพบว่า คะแนนเพิ่มขึ้นหลังการอบรม เท่ากับ 211 คะแนน ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7625 หรือคิดเป็นร้อยละ 76.25 ดัชนีประสิทธิผลจึงมีค่าเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เพราะในระหว่างที่ทำการทดลอง ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการได้รับความรู้ และการ ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะ เทคนิคในการพัฒนาภาวะ ผู้นำทางวิชาการ จนกระทั่งผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการนำแนวคิดและทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน และ พัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตติยา พร้อมสิน (2559) พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ดำเนินการ 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครู ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบ และระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูและวิธีการพัฒนาภาวะ ผู้นำครู ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ 4 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครู ขั้นตอนที่ 5 การยืนยัน รูปแบบ เช่นเดียวกับรัชฎาพร พิมพิชัย (2556) ที่พบว่าภาวะผู้นำครูมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างและ พัฒนาหลักสูตร 2) การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน 3) การใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการ สอน 4) การมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล มีรูปแบบการพัฒนา คือ หลักการของรูปแบบ วัดดูประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ รูปแบบ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ มี กระบวนการพัฒนาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนปฏิบัติการ ระยะปฏิบัติการและระยะหลังการ ปฏิบัติการ ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนหลักการทดลองใช้สูงกว่าก่อน การทดลองใช้รูปแบบ และสอดคล้องกับวิศิษฐ์ มุ่งนากลาง (2556) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำครูในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ทำการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ 4 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ โดยการวิเคราะห์เอกสาร และวิจัยเชิงสำรวจ ระยะที่ 2 การยกร่างและพัฒนารูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ประกอบด้วย การทดลองใช้รูปแบบกับโรงเรียนตามกระบวนการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะ ผู้นำครูมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) บุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 2) แบบอย่างทางการสอน 3) การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วม และ 4) มุ่งพัฒนาผู้เรียน ผลการตรวจสอบยืนยันพฤติกรรมของรูปแบบการพัฒนา มีความ เหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกพฤติกรรม ผลของการทดลองใช้ พบว่า การประเมินภาวะ ผู้นำครูของผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการโดยรวมหลังการพัฒนาเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนการพัฒนา

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มี ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และยังไปก่อนั้น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเกิดผลที่ดีต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น เกิดทักษะต่าง ๆ ในการ พัฒนาตนเอง การทำงาน และการจัดการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการวางแผน ในการทำงาน แสดงว่าเมื่อ ครูใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาแล้ว ทำให้

เห็นความสำคัญ ตระหนักถึงคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับ ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการพัฒนา
ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาที่มากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
สามารถพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 1) การกำหนดวิสัยทัศน์
และเป้าหมายการเรียนรู้ 2) ทักษะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ 3) การใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา 4)
การพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และ 5) คุณธรรม จริยธรรมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่ง
ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับ
มัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อจะได้องค์ความรู้ที่เป็นภาวะผู้นำทางวิชาการ
โดยภาพรวม ผลที่ได้จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรดำเนินการวิจัยรูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ
ระดับมัธยมศึกษา สามารถพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับภาคหรือ
ระดับประเทศ เพื่อเปรียบเทียบว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หากมีความแตกต่างจะได้หาสาเหตุที่
แตกต่าง ถ้ามีความเหมือนกันก็จะได้เป็นการยืนยันข้อค้นพบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. จำกัด.
- โกศิษฐ์ เพลรินทร์ (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
วิทยานิพนธ์ปริญญา ศ.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิตนา แคมมณี . (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ :
ข้าวฟ่าง.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2558). *ความเป็นครู* (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รัชฎาพร พิมพ์ชัย. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ศ.ด. สาขาวิชาภาวะผู้นำ
ทางการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตติยา พร้อมสิน. (2559). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา*. สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ ศ.ด. สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วิศิษฐ์ มุ่งนากลาง. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 11. วิทยานิพนธ์ ค.ด. สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- สมาน อัครภูติ. (2538). *การพัฒนาแบบการบริหารการประถมศึกษาจังหวัด. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิตภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.). *6 เดือนแห่งการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษา ทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด :119.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.*
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989).*
- อาภารัตน์ ราชพัฒน์. (2554). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- Bossert, A. (1998). *Leadership in organization.* Eagle wood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Blasé, J., & Blasé, J. (1998). *Principals' instructional leadership and teacher development: teachers' perspective.* Educational Administration Quarterly, 35(3), 349-378.
- Hopkins et al. (1997). *Making Sense of Change.* In M. Preedy, R. Glatter, and R. Levacic. *Educational Management: Strategy, Quality and Resource.* Buckingham: Open University Press.
- Jazzar, M. and Algozzine, B. (2007). *Keys to Successful 21st Century Educational Leadership.* Toronto : Pearson.
- Lieberman, A.; Miller, L. (Eds.). (2004). *Teachers caught in the action : Professional development that matters.* New York : Teachers College Press.
- Locke, E.A. & Latham, G.P. (1990). *A Theory of Goal Setting and Task Performance.* Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Riedl, R., Smith, T., Ware, A., Wark, A., & Yount, P. (1998). *Leadership for a technology rich educational environment.* Paper presented at the Society for Information Technology and Teacher education International Conference, Washington DC.
- Robbins, S. P.(1996). *Prentice Hall Organization Behavior : Concept, Controversies and Applications.* (7 th ed.) Englewood Cliffs; NJ : Prentice Hall.
- Supovitz, J.A., & Poglinco, S.M. (2001). *Instructional leadership in a standard-based reform.* The Consortium for Policy Research in Education. Retrieved June 5, 2009 from <http://eric.uoregon.edu/ReproductionRelease.html>